

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apotheca Spiritvalivm Pharmacorvm Contra Lvem Contagiosam Aliosqve Morbos

Wichmans, Augustin

Antverpiae, 1626

November.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9653

Kalendis Nouembris.

Festiuitas omnium sanctorū, quā in honorē B. Dei Genitricis Mariæ & SS. Martyrū, Bonifacius Papa IV. dedicato tēplo Pantheon, celebrē & generalē instituit agi quotidie in vrbe Roma, sed & Greg. itē IV. postmodū decreuit eamdē festiuitatē, quæ varijs modis in diuersis Ecclesijs celebrabatur, in honore omniū sanctorū solēniter hac die, ab vniuersa Ecclesia perpetuò obseruari.

VNa rationum ob quas Ecclesia generale hoc festum institui curauit, ea solet adferri, quod cum ob innumeram sanctorum multitudinem, impossibile sit unicuique festum suum diem particulariter assignare (à tempore enim S. Hieronymi, eodem teste, plus quàm quinq; millia martyrum singulis diebus fuissent celebranda) & multi etiam tum martyres, tum Confessores ignorentur, visum idcirco fuit summis Pontificibus, vniuersale hoc festū instituire, vt in eo omnium omnino Commemoratio celebraretur. Eadē de causa, quoniam omnes sancti contra pestē Tutelares Martyrologio suis diebus non sunt adscripti, multi que mihi nō occurrunt, aut non ita passim noti sunt; hac die omnium eorum Commemorationem pono: quorum suffragia hodie potissimū sunt expetenda, quæ tantò abundantius clientibus concedentur, quantò copiosior est Patronorum numerus; qui de sua salute sunt securi, sed de nostra tum animæ tum corporis solliciti: quorum vestigia sequētes, cum iisdem regnabimus in perpetuas æternitates.

Neque est hoc sæculum nostrū, licet charitas multorū abundante iniquitate, refrigescat, sanctorum sterile aut effcētū: quin immò videmus Matrem nostram Ecclesiam, multorum filiorum latantem, & copiosa prole fecundā. Testantur id Franciscus Paulanus, Thomas Villanouanus, Carolus Borromæus, Ludouicus Bertrandus, Paschalis Bailonius, Philippus Neri, Ignatius Loiola, Franciscus Xauerius, Teresia Abulensis à Iesu, Franciscus Borgia.

Vide
Chris
vander
sterre in
Na. al.
Ord.
noſt.

4
Nouemb
Vide cap.
29. Apot.
Spir. fol.
158.

Borgia, Aloysius Gonzaga, alijque quàm plurimi, qui tamquam nouæ stellæ cælo insertæ, radijs suis hoc æuum nostrum clarissimè illuminant, vt raceam illud Bohemiæ & Ordinis nostri Præmonstratenſis luminare magnum Ven. Ioannem Lohelium Archiepiscopum Pragenſem, qui nuper, anno videlicet 1622. 2. Nouemb. multis cæli fauoribus & Dei benedictionibus præuentus, pijsſimè in Domino obdormiuit, sanctitatis famam totam per Bohemiam post se ingentem relinquens; factusque est in pace locus eius, vt confidimus, & habitatio eius in *Sancta Syon*.

Quarto Nonas Nouemb.

Mediolani S. Caroli Borromæi, eiusdem ciuitatis Archiepiscopi, qui ministerium suum, varijs virtutibus, quibus mirificè resplenduit, honorificans, Apostolico spiritu id ipsum decorauit, charitatis viscera suis subditis ad extremum vsque spiritum multipliciter impartitus.

Extat impressum Ecclesiasticum Officium de hoc sancto Episcopo, in quo inter alia, sic legitur in hymno de eodem:

*Dum seuit annus pestifer,
Vt mater egris asstitit.*

Galat. 4. Quod quàm verè de eo canat Ecclesia, sufficienter ea probant, quæ de materno eius affectu suis subditis tunc exhibito, in Apotheca mea dixi, vt verè cum Apostolo ei dicere licuerit: *Filioli mei quos iterum parturio*. ita enim pro singulis fuit sollicitus, ac si singulos ex carnaliter genuisset. *Nūquid parturientes ceruas obseruaſti, rogat prop hetæ Job. incuruantur ad fœtū & pariunt, & rugitus emittunt*. ita se tunc Carolus noster incuruauit ad omnium infirmitates subleuandas; & rugitus, id est gemitus & ploratus in amaritudine cordis sui pro eis emittit: tantò gloriosiori, quantò rariori exemplo.

de mort. 5. Quod enim ad omnes, de pestilentie tempore, scripsit S. Cyprianus, id in Pastoribus tunc magis locum habet, scilicet: *Quid illud fratres dilectissimi, quale est, quàm pertinens, quàm necessarium, quod pestis ista & lues, quæ horribilis & feralis videtur, explorat iustitiam singulorum, & mentes humani generis examinat?* an infir-
mis

mis seruiat sani, an propinqui cognatos piè diligat, an misereantur feruorū languentiū domini, an deprecantes egros nō deserant Pastores?

Vt mater aegris assistit. ita vnumquemq; pastorū, vnumquemq; superiorum admonet S. Bernardus, vt se matres suis subditis exhibeant, vt charitatis vbera eis præbeant, non crudelitatis vulnera infligant. Sicut enim mater sordibus, eiulatu, lasciuia, malitia, milleque fastidijs paruuli sui non offenditur vt eius curam abijciat, sed hæc omnia materno affectu deuorat, dicitque, quod vulgò dicunt matres rogantibus, *Quomodo hæc à puero tuo toleras? Mater sum, mater infanti suo irasci nequit; immò hisce eius ineptijs magis accenditur eius erga illum amor.* Et si quis eam arguat, dicit: *Nescis quid sit esse matrem. maternum cor quale & quantum sit ignoras. matris affectum quantum sit, nemo scit nisi expertus, nisi quæ fuit aut est mater.* Ita hic Sanctus Episcopus, licet sapius à suis subditis, varijs grauissimisque affectus esset molestijs & iniurijs, omnium tamen illarum immemor, talia illis pestilentia tempore impendit obsequia, qualia ne ardentissimi quidem affectus matres tenerrimis suis filijs auderent tunc impendere. Sed de eo plura, vbi Deo & superioribus placuerit, in Diario Ecclesiastico de SS. Iureconsultis, inter quos non minimus & hic fuit.

Ad Eug.
de conu.

Præter sacras eius exuuias, quæ in Collegiata D. Petri Ecclesia Louanij asseruantur, etiam in Monasterio Minimorum Anderlaci prope Bruxellam, ornamenta nonnulla sacerdotalia, quibus in sacris celebrandis vsus est à Frederico Borromæo, successore eius & nepote, transmissa visuntur.

Septimo Idus Nouemb.

In Frisia depositio S. Villibrordi Episcopi Traiectensis, qui à B. Sergio Papa ordinatus Episcopus, in Frisia & Dania Euangelium prædicauit.

7.
Nouem.
Vide cap.
45. Apot.
Spir. fol.
228.

ITa Martyrologium Romanum: vbi Baronius statim subiicit: Barbarum ac pronuntiatu asperum nomen Sergius Papa, cum illum Romæ in Ecclesia S. Cæcilie ordinaret Episcopum, mutauit in Clementem; tamen priori nomine potius appellatus reperitur. Alibi vocatur, Clementius, vt in altari Ecclesie *Diesensis*, Tungerloæ quoad curam Pastoralem subiectæ, legitur;

K

legitur; ubi etiam frequenti diuersarum nationum concursu visitatur, ac contra pestem solet hodieque inuocari, sicut & in *Alphen* & in *Poppel*, Ecclesijs nostris parochialibus, quos tres pagos S. Willebroddus testamēto suo, legauit olim Cœnobio Epternacensi, vocanturq; ibidem, villa *Pieplo*, id est, *Poppel* hodie, villa *Alheim*, hodie *Alphen*, & villa *Diosna*, hodie *Diesen*, super fluuio *Digena*. Verum de nomine eius, quod non malè, *VVillighrod*, id est, panis voluntarius, scripseris, hocce versus aliquando lusi.

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor vili:

Et quia diuiso ab Orbe, Britannus adest.

Barbarus at non sum; sed promptus panis IESV,

Vt molar, atque eius immoler obsequio.

Sed Parca vt parcunt, vt luci lumine lucent,

Vt bellum, bellum est, sic Wilibroddus ego.

Sciendum etiam est, eum barbarum fuisse dictum à Græcis, per onomatopœiam, qui aliam linguam quàm Græcam sonaret. deinde à Romanis, qui aliam quàm Græcam, vel Romanam, postea; qui aliam quamuis à patria lingua diuersam loqueretur, eò quòd à suis non intelligeretur. Vnde Anacharsis Scythæ cum ab Atheniensibus rideretur quasi Barbarus, aprè respondit: *Scythæ Barbari sunt apud Athenienses, & equè hi Barbari sunt apud Scythas.* prout Galli apud Flandros, & Flandri apud Gallos.

Fuit autem hic Magnus Apostolus Belgarum, de natione Anglofaxonum, quam Caudatam olim dixerunt, vnde etiamnum hodie prouerbiū de tota illa gente, apud omnes gentes, nostrosque Belgas perseverat: *Een Engelsmans, een steertman.* & nuper Rembertus Cornustibius poëta Laureatus:

Quod si Britannos computas

Et numerosam classē;

Caudata hæc est natio,

Non valet vnum assē.

Fz. c. 9 de
gest. Ang.
& Scot.

Sed vitiosum argumentum est quod à parte procedit ad totum, & punitionem quæ cælitus descendit in paucos, deriuat in omnes. In paucos dico; scribit enim Ioannes Maior Anglorum vicinus, quod cum S. Augustinus à Gregorio Magno in Angliam missus, per Rocestriam transiret, ibique Euangelium Christi prædicaret, contra virum Dei, piscium caudas vulgus proiecerit eum irridendo & calumniando. Quare numè supplex, inquit, Augustinus implorat, quatenus

angel

tenus illius loci paruuli, caudati in pœnam peccati nascerentur, sicq; moniti discerent non temnere Diuos. & propterea, vt Anglorũ Annales recitant, paruuli caudati nascebantur. Ab influenza igitur cœli, has caudas minimè habent. Nec in hac tempestate, homines caudatos illic nasci arbitror; sed ad tempus, vt fidem Doctorigens incredula daret, hæc pœna inflicta est. Scotis & Gallis oppositum asserentibus, haut assentior. ita Maior natione Scotus, & professione Theologus, commentarijs in Libros sententiarum, & Marthæum, satis notus. Neque id cuiquam poradoxum, aut incredibile videri debet. De sancto namque Emeberto Cameracensi Episcopo (qui in agro nostro Brabantino, parentibus Witgero Comite & Amelberga Tempfecæ seu Tamisæ ad Scaldim Domina, editus fuit) ita scriptum reperimus: Hic Sororis suæ Gudilæ (Bruxellensium patrona est) sepultæ iam triduo tumulum à latrone pestifero violatum audiens, ingemuit, latronemque anathematis vinculo innodauit, immò etiam exerta imprecatione, vt signis fatentibus, saltem posteros non lateret, obtinuit, hoc modo; vt si vir esset, claudus vel quolibet modo debilis fieret; si femina, vitio, quod vulgò dicimus, gutturiatm, semper non careret. Et hoc mirabile dictu: namque omnem ipsam progeniem hæc ita postea habere, liber ipse fatetur.

Tamise.
Templicæ

Obijt, &
sepultus
fuit in
Hã, prope
Viluord.

Martyrologium Romanum, vt supra in textu vidimus, refert S. Willibrordum prædicasse Euangelium Christi in Dania. Verum qui res eius gestas accuratius conscripserunt, Danici Apostolatus non meminerunt, quod sciam: sed eius quem magno cum fructu in Frisia, Zelandia, Hollandia, Brabantia, Flandria, atq; Occidentali Francia exercuit. Cuius sanctissimi Apostoli sui doctrinam, verè Christianam, tot illustribus prodigijs ac miraculis confirmatam, vtinam Batauicæ istæ Prouinciæ, quas in Christo genuit, æmularentur ac profiterentur, nec impijs Lutheri, Caluini, Memnonis, aliorumq; id genus monstrorum placitis, nullo vnquam testimonio diuinitus accepto probatis, adhererent, factæ nobiscum vnus ouilis, sub vno Pastore, oues in Christo! Dania verò demum anno 826. per Ebbonem Archiepiscopum Rhemens. & Ansgarium Corbeiz monachum, conuersa fuit,

Bar. ann.
826.

K 2

Quinto-

Quintodecimo Kalend. Decemb.

177
Nouent.
Videcap.
24. Apot.
Spir fol.
139.

Neocæsareæ in Ponto natalis S. Gregorij Episcopi,
qui doctrina & sanctitate illustris, propter signa
& miracula, quæ cum multa Ecclesiarum glo-
ria perpetravit, Thaumaturgus est appellatus.

Euseb. 6.
hist. c. 23.

Varia nomina & cognomina hic Sanctus Episcopus sortitus
est, atque hæc potissimum ob præclaras suas virtutes. Euse-
bius dicit eum appellatum fuisse, Theodorum, atque inte-
gro quinquennio, cum fratre suo, postea Martyre, Atheno-
doro, Origenis disciplinam hausisse: atque ambos, pæne adhuc ado-
lescentes, Episcopos in Ponto fuisse ordinatos; gentium parentum,
Christianos & Orthodoxos filios. Postea dictus est Gregorius, & ob
ingentia præclaraque facinora, à Basilio aliisque appellatus, præno-
mine, *Magnus* & ab vniuersa deinde Ecclesia. agnomine, *Thaumatur-
gus* Immo præfatus Basilius, scribit tantam fuisse miraculorum eius
præstantiam, vt ab ipsis etiam veritatis hostibus, alter *Möyses* appellä-
retur.

Quod ad nomen, *Gregorij*; magno & multo illud grauidum my-
sterio est, nec non nisi diuina prouidentia, summis Pontificibus, aliis-
que Episcopis inditum. Si enim Ecclesiasticas Tabulas inspicere, &
reuoluere libuerit, inuenies plerosque eo insignitos, maxima & præ-
clarissima pro Dei Ecclesia fecisse; idèoque excepto nomine, *Ioannu*,
in catalogo summorum Pontificum, nullum nomen frequentius ab
eis vsurpatū reperies, quàm *Gregorianum*, quod aptissimum tali mu-
neri comprobatur. *Gregorius* quippe, idem est quod *Vigilantius*, *πρηλο-
γέω* græcè, latinè, *Vigilo*, quod omnibus animarum curam habentibus
inprimis conuenit, immò necessarium est, secundum illud Apostoli,
ad suum Timotheum, aureum commonitorium: *Tu verò vigila, in
omnibus labora, opus fac Euangelistæ, ministerium tuum imple, &c.* id est, sis
Argus centum oculis, & vnum de animalibus Apocalypseos, oculos
habens ante & retro: estu vrere & gelu, vt lupos à grege tuo arceas,
sicut fecit Jacob Patriarcha, & ouium prius custos cognati sui La-
ban: sicut fecit Eusebius Episcopus Samosatenus, de quo refert Mar-
tyrolo-

2. Timot.
c. 2.

tyrologium Romanum, quod tempore Constantij Imperatoris, 21. Iunij. Ariani sub habitu militari incognitus, Ecclesias Dei visitauerit, vt in fide Catholica eas confirmaret; mercedem visitationis postea recipiens, insignis martyrij lauream: dum tegula ab Ariana muliere desuper immissa, contracto capite Martyr occubuit. *Ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israel.* Vnde rectè Persarum regem olim summo mane excitabat eius cubicularius dicens: *Surge rex, atque ea cura, quæ te curare voluit Mesoromasdes, tuus Deus.* & Homerus:

Psal. 121.

Plutarch. lib. de doct. Præ.

Non decet tota nocte dormire virum consiliarium,

Cui populi commissi sunt, & tanta curanda sunt.

Si ergo vita mortalium vigilia est, multò magis vita Principum & Prælatorum Ecclesiæ, vigilia sit oportet. Ita secundum nomen suum, ministerium quoque suum honorificauerunt, Gregorius hic Thaumaturgus, Neocæsariensis Episcopus. Gregorius cognomento Theologus, patria, at nunquam Episcopatu, Nazianzenus, sed Sasimorum & Constantinopolis Episcopus. Gregorius cognomento Magnus, & primus eius nominis Rom. Eccles. Pontifex. Gregorius II. Ecclesiasticæ immunitatis indefessus vindex. Gregorius III. sacrarum imaginum aduersus Leonem Leonoclastam strenuus defensor. Gregorius IV. festiuitatis omnium sanctorum institutor. Gregorius VII. Henrico-mastix, & Ecclesiasticæ libertatis propugnator ac defensor acerrimus, vt loquitur Rom. Mart. qui qualis quantusque fuerit, qui zelus ipse, quæ animi constantia; pastoralis vigilantia, vigor & disciplina, ac denique ceteræ virtutes tanto culmine dignæ in eo Pontifice enituerint, registrum ipsius epistolarum, facile indicat. Gregorius X. ob præclaras & raras suas virtutes, ex Archidiacono Leodiensi, absens & extra numerum Cardinalium, creatus Pontifex. Denique (vt Nyssenum, Iliberitanum, Agrigentinum, Traiectensem, Armenium, Decapolitam, Lingonientem, Antisiodorenses, & cuius hac ipsa die 17. Nouemb. agitur festiuitas, Turonensem omniam) Gregorius XIII. qui pro grege sibi commisso in tantum vigilauit, vt Card. Baron. tom. II. anno Christi 172. narret ei erectam à Romanis statuam in Capitolio cum hac inscriptione:

*Sesterium octingentis singulari beneficentia
in egenos distributum.*

Id est, vicies centena aureorum millia.

Eodem die.

17.
 Nouem.
 Vide cap.
 28. Apot.
 spirit. fol.
 154.

In Laura sanctæ Sion, B. Zachæi Abbatis, qui suis precibus Cæsaream à peste liberauit, magni meriti & virtutis apud Deum.

Hoc die Zachæum pono, quo in Martyrologio Rom. inuenio alium eius nominis sub Diocletiano martyrem, positum, quia prioris diem obitus, hæcenus non reperio.

Laura, dicebatur Monasterium non quodlibet, sed quod pro magna hominum multitudine erat institutum, qui deuotionis ergo, instar multarum aquarum confluebant.

Λαύρα enim Græcis est vicus publicus. Estque frequentissima in vitis P. P. mentio Lauræ S. Sabæ Abbatis: in quibus Lauris ordinariè ducenti, trecenti, quadringenti, quandoque etiam mille monachi, immò & multa millia, diuersis in Cellis dispersi & separati cõmorabantur. Vnde & *Cellia*, pro monasterio ponitur, eosque qui Cellas incolunt, *Cellitas* vocat Thomas Kempensis, mirus Cellæ predicator & amator; qui inter fratres suos conuersans, quotiescumque sentiebat cælestis sponsi inspirationem, ad Cellam secedebat dicens: Charissimi Fratres oportet me secedere; est enim qui in Cella me expectat. Caue tamen vt per hos Cellitas, eos intelligas qui hodie apud nos vocantur, *Cellbroeders*, infirmorum, etiam peste infectorum voluntarij ministri, vulgò *Alexiani* dicti, quod S. Alexium patronum habeant: quos nescio quis antiphrasticè *Cellbroeders* seu *Cellitas* dictos interpretatur, quòd minimè in Cellis morentur, cum ordinariè operibus vitæ actiue & misericordiæ corporalis apud infirmos incumbant. Ceterùm de Cella monastica hoc verè dixerim:

Quod sua nos celet, calum dixere priores.

Quod celet mundum, Cella vocata fuit.

Mandra etiam pro Cella monastica olim posita inuenitur, atque hinc Archimandrita; quo nomine ille intelligitur, qui eis qui in Mandris morabantur, præerat. Qui titulus tamen non propriè, & non nisi per catechesim, passim hodie omnibus Abbatibus tribuitur, etiam ijs qui Canonicis Ordinibus præfunt. *Mandra* siquidem, speluncam, cubile

bile seu habitaculum pecorum primariò significat; atque inde deinceps translatum hoc nomen ad habitacula antiquorù Monachorum, qui per Eremum dispersi, solitariè in huiusmodi spelæis & antris habitabant, & mundo incogniti delitescébant, quibus qui superintendebat, Archimandrita vocabatur: quia tamquam pastor alijs veluti ouibus in speluncis latentibus inuigilabat

In vita S. Antonij aliorumque antiquorum Patrum sæpè legitur, *Archisterium*; vbi Glossarium Camberonense ponit, Monasterium. Est verò *Archisterium* sic dictum, quasi principalis statio. archos namque princeps; sterion autem statio est & aptissimè monasteria, stationes vocantur, in quibus monachi seu stationarij milites, pro sua proximorumque salute, nocte ac die excubant.

Asceterium autem passim apud Græcos pro Monasterio ponitur; nam monachi apud ipsos dicebantur, *ἀσκηταί*, id est *Exercitatores*, quia eorum munus erat, se in virtutis palestra exercere. hinc *Ascetica Basilij*, quæ ad instructionem Monachorum pertinent.

In vita S. Euphraxie, vocantur monasteria, *Sanctuaria*, quod in ijs agent monachi vitã caelestẽ, semoti à rebus terrenis, & celo inhiantes. Cap. 1. &
5.

Porro habet & Ordo noster Præmonstratensis suam *Lauram Sanctam Syon*, regale scilicet in regia Bohemorum urbe, *Praga*, Cænobium, vulgò *Strahouen*, non procul ab aula Imperatoria, in deflexu montis Petrini, à Vladislao Bohemorum rege ædificatum; & propter similitudinem situs cum monte illo qui in Oriente, *Syon* appellatur, ad quem propè accedit, *Mons Syon*, dictum est; multorum Episcoporum olim Seminarium; ex quo etiam superioribus annis *Rudolphus II. Imp. Austriacus*, piæ memorię *Ioannem Lohelium* ad Archiepiscopatum Pragensẽ ob præclaras animi dotes euexit: quam spartam multis annis pulchrè exornauit, seu Princeps Imperij, Legatus natus, Consiliarius Cæsareæ Maiestatis, Crucigerorum cum Rubea Stella Magister Generalis. qui & hunc modernum Imperatorem *Ferdinandum II.* in regem Bohemiæ vnxit, veluti alter Sadoe regem Salomonem. Atque vt ad hoc Cænobium Montis Syon, corpus sanctissimi P. Norberti posset transferri, superioribus annis prædictus *Rudolphus*, cum illud iam Hussitica priùs rabie deuastatum, instaurasset, misso ad Magdeburgenses (apud quos requiescit) Legato Cæsareo, multum laborauit: at impetrare non potuit; Lutheranis excipientibus, sic Catholicis dandam fore occasionem idololatriæ; Politicis, non esse ciuitatem tam eximio monumento spoliandam; pulchrum
siqui-

Vide
Chryf.
vander.
sterr. l. 3.
c. 12 vitæ
S. Norb.

Act. 1.

Tert. de
coron.
milit.

ad Tit. 2.

1. paralip.
c. 20.

Matth. 9.

Luc. 19.

siquidem esse, posse ostendere sepulcrum tam excellentis personæ: Catholicis verò contradicentibus, quòd hoc pacto priuarentur suo patrono Tutelari, cuius opem sæpè in necessitatibus fuerant experti. Hæc occasione Lauræ S. Sion, dicta sunt; & simul notato, eas statuas seu imagines, quas Imperatores in prouincias, ad quas ipsi alioqui non proficiscebantur, & solenni ac propè religioso more à populis excipiebantur; aliquando Lauras, licet communiter Laurata, à lauro circumiecta, dictas fuisse. Vnde in actis II. Synodi Nicenæ: Laurata & iconas, quæ mittuntur ad ciuitates, obuij adeunt populi cum cereis & incensis; non cera perfusam tabulam, sed Imperatorem honorantes.

Constantinus quidem Magnus iam Christi Sacramentis initiatus, utpote religiosissimus Christianus, laureas seu lauras, id est, lauri folia, in gemmas aurumque, diu ante hanc Synodum mutauerat, indecens ratus ex arbore Apollini sacra (cuius pleraque templa demoliri iusserat) victricia insignia sumere, qui cunctas Christo victorias ferret acceptas: verum posteriores Imperatores, scientes eiusmodi de abijciendis Gentilitijs laureis, ex scrupulositate Tertulliani, Montano iam addicti manasse, interdum laureis in numismatibus & statuis suis apparent, coronati: scientes eam scrupulositatem absque veræ pietatis offensa, à Christianis militibus fuisse iure contemptam, secundum illud: *Omnia munda mundis*. cum nec desit exemplum de sancto Dauid, ex S. Scriptura desumptum, qui regium ornare caput consuevit corona illa ex gemmis & auro, quam abstulerat è vertice Melchom.

Septima verò Synodus (quoniam hic de Zachæo egimus) sub finem sextæ actionis his verbis loquitur: Sancta & Dei Catholica Ecclesia, ad pœnitentiam & cognitionem obseruationis mandatorum Dei, omnes nostros sensus trahit, & ad gloriam Dei agnoscendam studet nos deducere, non modo per auditum, sed & per visum, morum correctionem moliri cupiens. Quare cū ex auaritia & habendi studio aliquis rapitur, Matthæum ex telone Apostolum, illi indicat, qui relictæ auaritiæ insania Christum secutus est. Eodem modo Zachæum ascendentem in Sycomorum arborem, & Christum desiderantem videre, & comparantem sese ut dimidietatem bonorum suorum det pauperibus, & si quem defraudarit, ut reddat illi quadruplum. Ita imaginum pictarum iugis contemplatio, continuo memoriam exercet, ne iterum recurratur ad proprium vomitum.

Quarto

Quarto decimo Kalend. Decemb.

18
Nouemb.

Antiochiæ sancti Thomæ monachi, quem Antio-
cheni, ob pestem eius precibus sedatam, solen-
nitate annua coluerunt.

Vide cap.
43. Apok
spirit. fol.
229.

Vbi estis sacrorum festorum in gratiarum actionem institu-
torum impij calumniatores? Nouitia ergo sunt quæ hodie
per totum orbem Christianum, pro huiusmodi beneficijs,
à fidelium turbis celebrantur, cum iam ante mille annos,
religiosè admodum fuerint frequentata?

Immo nonne in ipsa sacra scriptura, ad quam semper confugitis,
& extra quam nihil vobis purum putum est, exempla habetis pluri-
ma? Holofernem cepit laqueo oculorum suorum, & percussit eum
labijs charitatis suæ, caput abscidit, & Bethuliam ab hoste liberauit,
fortissima vidua Judith. Et ecce *dies victoria huius festiuitatis, ab Hebræis*
in numero sanctorum dierum accipitur, & colitur a Iudæis ex illo tempore vs-
que in presentem diem, vt inquit scriptura. A præparata & iam ceruici-
bus imminente nece, Regina Esther, Iudæos suos liberauerat: & in
gratiarum actionem, hanc diem cum anniuersario gaudio solenni-
ter celebrandam, publico decreto sanciuerunt. Et quid ni idem fac-
iant Catholici in gratuitam memoriam beneficiorum, quæ à sanctis
Dei amicis acceperunt. Abi calumnia, & obmutesce, aut rumpere.

Judith 9.

Judith. 16

Esther 9.

Daphne verò, in qua hic sanctus Confessor mortuus & sepultus
primò fuit, lucus erat in suburbio Antiocheno positus, cultu Apol-
linis celeberrimus: quem vt superstitione Gentilium, & intemperan-
tium hominum contumelia purgaret Constantinus Magnus, tran-
stulit eò reliquias Babylæ Martyris olim Episcopi Antiocheni, in de-
lubri loco Ecclesiam ædificans. Ex quo tempore dæmonium illud,
nullum oraculum reddidit, quod Martyr, cuius corpus in proximo
erat repositum, impedimento esset quo minus istud, vt solebat præ-
staret. Haut aliter atque olim in conspectu Arcæ fæderis, idolum
Dagon in terram proruebat. Ioannes Moschus in Prato Spirituali
c. 88. scribit quòd cum corpus S. Thomæ ex Daphne translatū esset
Antiochiam, & ibidem sepultum; breue Oratorium super illud fu-

L

erit

erit extructum. Vbi nota antiquam Ecclesiæ consuetudinem; solebant enim fideles super sanctorum, maximè verò Martyrum corpora, altare seu Oratorium construere, vt tam sacro loco honorarent Martyres, ipsorumque corpora essent orantibus excitamentum deuotionis & virtutis; atque per eosdem eorum preces ad Deum offerrentur: Dicebaturque illud altare seu oratorium, Memoria, sepulchri ū, Martyrium siue Confessio eius, qui ibidem erat sepultus. Atque hinc intelligimus quod toties in vitis sanctorum legimus: Hic Sanctus sepultus est in Confessione S. Laurentij, S. Susannæ &c. nam, in Confessione, idem est quod in sepulchro seu crypta. Neque enim totum templum vocabatur Confessio, sed Martyrium, ita in Concil. Calchedon. Ecclesia S. Euphemix, vocatur Martyrium. In cryptis namque sepeliebantur Martyres, (atque inde Romæ tot passim in templis conspiciuntur cryptæ seu sacella subterranea) supra quas deinde edificabant altare & templum: prout Antiochiæ supra corpus S. Thomæ in cœmeterio sepultum, Oratorium ædificatum fuit, id est Cappella. Veteres siquidem ea loca quæ nos Cappellas dicimus, Oratoria dicere consueuerunt: antiquiores verò constat ea appellasse Cubicula, secundum ea quæ Saluator noster dicit: *Intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum.* Sicque intelligas quod habet liber de Rom. Pontif. in Marcellino: Hic sepultus est in cœmeterio Priscillæ in Cubiculo claro. Eodemque sensu à Cubiculo, dicti sunt Cubicularij, quos nos Cappellanos hodie vocamus. Plura vide apud Baron. in notis ad Martyrol. diuersis locis.

Math. 6.

de pi. c.
73.Homil 26
in Euang.

Occasione autem huius Thomæ, scito Lector, Joannem Molanum reprehendere eos, qui vbi aliquem notare volunt tarditatis in credendo, irreuerenter & contempribiliter, inquit, dicere solent, Tu es de progenie S. Thomæ. cum in omni honore habendi sint Apostoli, tamquam patres, columnæ & fundamenta orbis terrarum; & dum præcipuos Apostolos eecidisse legimus, cogitandum est Dominum id permisisse ad nostram instructionem. Vnde Gregorius: Plus nobis Thomæ infidelitas ad fidem, quàm fides credentium discipulorum profuit: quia dum ille palpando ad fidem reducitur, nostra mens omni dubitatione postposita, in fide solidatur.

Vndecimo

Vndecimo Kalend. Decemb.

21
Nouemb.Hierosolymis Præsentatio Beatæ Dei Genitricis
Virginis Mariæ in templo.Vide cap.
11 Apot.
Spit. fol.
78.

Recentioris instituti & appellationis est hæc festiuitas. In Gallias primùm transijt anno Domini 1375. temporibus Caroli quinti Francorum Regis: & vt antiqua Ritualia, ac vetusta Ecclesiarum monumenta significant, Præsentationis solennitas ea olim est appellata, qua Dei Genitrix Sancto Simeoni, Verbum infans, Deum hominem, Christum Iesum, in templo obtulit; quæ hodie Purificatio Mariana dicitur; & id ipsum Oratio Missæ eius diei, planè indicat. Verùm hac die, ea festiuitas celebratur, qua Beata Dei Genitrix, puella trimula siue triennis, in templo Domini, Domino est præsentata. Erant enim in circuitu templi variorum series cellarum, in quibus feminæ Deo deuotæ habitabant, vt patet ex pluribus scripturæ locis. Josaba filia Regis Ioram, clam subtraxit è gladio Athaliæ in necem filiorum Ochoziæ debacchantis, Ioas filium dicti Regis, quem vnâ cum nutrice in templum adductum, ibidem per sex annos enutriuit. Insuper habetur in Exodo à Moysè factum labrum æneum cum basi sua de speculis mulierum, quæ excubabant in ostio tabernaculi: quas, illius loci interpretes, dicunt fuisse mulieres, quæ seculi pompæ atque delitijs renuntiantes, sese vnâ cum suis rebus, his præsertim quæ essent peccatorum illecebræ, ministerijs Domini mancipientes, assiduis intentione precibus excubarent ad ostium tabernaculi; quod quidem pietatis officium, extructo postmodum templo, non tantum non cessasse, sed magnificè auctum fuisse, par est credere; ex quarum numero fuisse Annam prophetissam, filiam Phanuel, quam Cyrilus vocat religiosissimam Monialem, plerique existimant. Erat namque hic quasi cœtus religiosus deuotarum feminarum illius temporis, qui quasi typus fuit & umbra nostrarum Religiosarum, quæ meritò ab hisce originem & antiquitatem suam

Ioseph. l.
8. antiq.
c. 2.
4 Reg. 11.

Exod. 38.

Cyril. cat.
10.

suam arcessere possunt. Similes illis, quas hodie Canonissas, in Belgio vocamus. Sic enim erant Deo oblatae, vt solutis per singulos annos siclis, redimi, & ad saeculum redire, ac matrimonio coniungi possent, vt in Beatissima Virgine Maria factum constat.

Et sanè piissima consuetudo bonorum parentum est, qua filios suos & filias à teneris annis & ab incunte aetate Deo consecrant, aut in monasterijs & Religiosis domibus educandos procurant. Ita S. Placidus quinquennis traditus fuit S. Benedicto efformandus: qui à puero vitæ monasticae ita se assuefecit, vt factus sit insignis Religiosus & Martyr. Et de S. Benedicto tradit historia, quod pueros passim ad suum Ordinem receperit, vt à teneris assuescerent austeritati & disciplinae monasticae, exemplo Christi, qui mox à praesepio cepit duram & pauperem vitam agere, ac se parare ad crucem & martyrium, vt ipse de seipso ait: *Pauper sum ego. & in laboribus à iuuentute mea* Ita Samson & Samuel à puero abstinerunt vino & ficera, atque consecrati sunt Nazaræi. Ita S. Ioannes Baptista, vix bimulus iuit in eremum, vestitus cilicio, locustis victitans, itaque meruit fieri Christi paranymphus & Martyr. Ita S. Nicolaus à puero ieiunabat feria. iij. & vj. Ita S. Paulus I. Eremita, S. Antonius, S. Hilarion an. 15. aetatis, relictis omnibus, eremum & vitam austeram inierunt. Ita olim tenelli pueri & Virgunculae à parentibus educabantur ad tormenta & Martyria: vti S. Felicitas septem filios educavit & perduxit ad Martyrium. Atque ita fecit heroina illa, quæ sub Dunaan tyranno, duas filiolas suas pie educando, consecrauit & virginitati & Martyrio. Atque sub eodem tyranno gloriosa illa matrona, quæ filium suum à lacte educavit ad Martyrium. Cùm enim Dunaan in Nagran Arabiae ciuitate Christianos persequeretur, matrona hæc se & filiolum suum quinquennem Martyrum sanguine perungebat: quare à tyranno damnata fuit & rapta ad ignem; quod vt puerulus vidit, tyrannum in femore, eluctando momordit, & cursu contendit ad matrem, atque insiliit in fornacem, matremque amplexus, factus est cum ipsa heres Martyrij. Quid mirum ergo si S. Edmundi Archiepiscopi Cantuariensis mater, cùm eum puerum Parisios ad studia mitteret, duos ei cilicia dederit, iusseritque vt bis vel ter in hebdomade, illa gestaret, ac deinde sæpius alia & alia submiserit. Vnde ipse matris secutus consilia, cilicij loricam addidit, ijsque mirè corpus afflixit. *Bonum est viro, cùm portauerit iugum Domini ab adolescentia sua. nam Prouerbiū est: Adolescens iuxta viam suam, etiam cùm senuerit, non recedet ab ea.*

Difficultes

Procop.
& Baron.
anno 522.

Thren. 3.

Prouerb.
22.

Difficulus eraditur, inquit Hieron. quod rudes animi perbibere-
runt. Lanarum conchylia quis in pristinum candorem reuocet? re-
cens testa, diu & saporem retinet & odorem, quo primum imbuta
est. Consentaneum itaque est, ait Plato, primam de ipsis iuuenibus
curam suscipere, vt quam optimi euadant: sicut decet agricolam
nouellarum plantarum primam curam gerere. Quam rem Joannes
Gerson, Cancellarius licet Parisiensis, tanti estimauit, vt eo munere,
quasi honorifico vereque Christiano perfunctus sit, ipseque pueros
erudire, eorumque confessiones assidue audire voluerit, vt etiam
num faciunt viri Religiosi & insignes; quin & Doctores, magno
Ecclesie bono & fructu.

Hieron.
epist. 7.Plato in
dialog.

Sed dicunt, ait in quodam tractatu de pueris ad Christum trahen-
dis: Occupationem meam tamquam Cancellarij, in maioribus esse
debere. Nescio prorsus si quidquam maius esse potest, quam ani-
mas ab ipsis inferni portis eripere, & tales paruulorum animas quasi
plantare aut rigare, partem non indignam horti Ecclesiastici.

Sed asserunt me in praedicationibus publicis ista magnificentius
operaturum. Id quidem fortè pomposius, sed meo iudicio non effi-
cacijs, neque fructuosius. nam

Quo semel est imbuta recens seruaabit odorem

Testa diu.

Venite ergo ad me parvuli: ego vobis doctrinam, vos mihi oratio-
nem impendetis. Sic Angelos nostros vicissim latificabimus. Hæc
fusius, pro occasione trimulae nostrae Virginis in templo præsentatæ;
quam historiam nonnulli conantur exprimere, ex libello de or-
tu B. Mariæ apud Hieron. quod triennis absque ductu ascenderit
per quindecim gradus templi. Verùm quæ dicuntur de quindecim
gradibus templi plane incerta sunt, vt inquit vigilantissimus sacra-
rum litterarum interpres (sic eum vocat Baron. tom. 1. anno 1.) ex
Lectore Cœnobij nostri, & Doctore Louaniensi, Episcopus Ganda-
uensis, Cornelius Iansenius. Neque enim vel ex scriptura, vel ex Jo-
sepho constare potest, quot fuerint gradus templi à Salomone pri-
mo extructi. Ezechiel quidem in suo templo meminit quindecim
graduum, in quorum septem ascendebatur ad atrium mulierum; re-
liquis octo ab atrio mulierum ad atrium virorum: Josephus tamen
in secundo templo testatur fuisse quatuordecim à porticibus ad
atrium mulierum, & ab eo vsque ad atrium alterum, quindecim:
ab hoc rursum duodecim gradibus in templum ascendi solitum. ita

Cornel.
Iansen.
in psal.
119.

August.
tract. in
Pfal.

Jansenius. Augustinus tamen, Lyranus & alij recentiores, aliter sentiunt: Tot sunt, inquit August. Psalmi qui appellantur graduum, quoniam tot fuerunt etiam templi gradus: in quorum ascensione solebant decantari, quotiescumque populus Hebræorum sese ab hostibus in libertatem vindicabat, aut singulare aliquod beneficium à Deo acceperat.

Quòd verò trimula fuerit præsentata, communis & quasi certa est antiquorum, maximè Græcorum Patrum traditio.

25
Nouemb.

Sexto Kalend. Decemb.

Vide cap.
26 Apot.
Spir. fol.
145.

In Armenia natalis S. Niconis monachi, ex cuius ossibus salutiferum vnguentum manare consuevit, quod sanctificationi, malisque & morbis omnibus depellendis proficuum erat.

Judic. 15.

Deus Opt. Maxim. cum multis modis sanctorum suorum cineres illustrarit, eo etiam honore dignatus est, ut ex aridis ossibus (ut olim ex asini maxilla qua Samson Philistæos deleuit, aquæ fontem manare fecit) liquorem medicamenti vim habentem ad curandas malas valetudines, & impios hagiomachos conuincendos, iugiter fluere voluit. idque non tantum huius S. Niconis reliquis, sed & plurium aliorum sanctorum sacris ossibus præstitit. Ita de S. Nicolao Miræ Episcopo canit Ecclesia:

*Ex eius tumba marmorea sacrum resudat oleum,
quo liniti sanantur cæci, surdis auditus redditur,
& debilis quisque, sospes regreditur.*

& in Breuiario Toletano:

*Cuius tumba fert oleum,
Matres oliuæ nesciunt;
Quod natura non protulit,
Marmor sudando parturit.*

Euag. l. 2. Refert Euagrius, & Nicephorus, è corpore S. Euphemie profluxisse copiosum humorem rubeum instar sanguinis, aded ut eo non solum Imperator & Episcopus, sed & totus populus, qui ibi congregari solebat, perficeretur. neque guttas illas villo tempore defecisse, neque

neque factum illum sanguinem aliqua ex parte mutatum esse, sed suum colorem rubeum iugiter tenuisse.

Idem Nicephorus l. 18. c. 32. narrat ex corpore S. Glyceriæ Martyris, similem liquorem manasse, qui pelui subiecta excipiebatur, eumque Episcopus inscienter argenteum vas, quod ad magicas artes fuerat adhibitum, supposuisset, stetit liquor. Re noua percussus Antistes, ad preces confugit, diuinoque impulsu vas illud remouit; aliud substituit, & protinus liquor sicut ante, velut ex fonte carismatum fluere cœpit. Ex corpore Euthymij Abbatis, & Elisabethæ Hungariæ, oleum scaturire solebat, quo multi infirmi sanabantur: sicut & ex sepulchro S. Bercharij Abbatis, quod cunctis morbo correptis fuit salubre.

Ex ossibus S. Hedv vigis Ducissæ Poloniæ, liquor purus & clarus, instar olei suauissimi mirique odoris profuxit. Idem accidit ossibus S. Solomæ, quæ Boleslai regis soror fuit, & post obitum Colomanni mariti, vixit in castitate. De corpore S. Walburgis Antuerpiensium patronæ (apud quos hodieque eius crypta, in qua eam solitam orare tradunt, visitur) refert Molanus oleum in subiectum vas argenteum profluere, quod multis morbis medicinale est; sicut & ex tumba S. Perpetui Traiectensis Episcopi, Dionanti sepulti, profuxisse diu dicitur, Notum insuper est S. Ianuarij sanguinem in ampulla, dum prope caput eiusdem sancti ponitur, cum antea rigeret, protinus colliquescere, commoueri, & ebullire, ac si spiritu vitali polleret.

In Monte Falco vrbe Italiæ, celebris etiam est ampulla sanguinis, quæ ex corpore S. Claræ effluxit. Is concretus, quoties aliquid calamitatis imminet Reipub. Christianæ, solet colliquescere, subfilire & efferuescere; idque paulo antequam Cyprus à Turcis caperetur, accidisse, testantur oculati testes. Scilicet: *Ossa vestra quasi herba germinabunt, & cognoscetur manus Domini seruis eius.*

Certè germinarunt ossa S. Mariæ Magdalenzæ, ex cuius cranio vitis succreuit; eoque indicio ipsa reliquias suas demonstrauit Carolo regi Siciliæ, apparens ei in carcere, ex eoque illum liberans. De Sancto item Eadmundo, Anglorum rege, scribit Abbo Floriacensis Abbas in eius vita, quod ex eo post multa tempora incolumi & viuido reperto, vngues succreuerint & capilli.

Crome-
rus l. 9.

In Natal.
SS. Belg.
4. August.

Isa. 66.

Sur. 22.
Iulij.

capilli, quos quotannis præcidere solebat matrona quædam pia, ad eius tumulum multos annos commorata. Taceo de sepulchris sanctarum Virginum, ex quibus non semel lilia aut rosas germinasse, in vitis earum legimus. Vnde meritò canit Ecclesia: *Sancti tui Domine florebut sicut lilium, & sicut odor balsami erunt ante te.* Plura vide apud Thomam Bozium tom. 2. de sign. Eccles. signo 66. l. 15. c. 10.

Pierius
Hierog.
33.

Et sanè quàm conuenientissimè de ossibus sanctorum, Deus oleum stillare facit. Est enim oleum seu olea Hieroglyphicum misericordiæ, pacis, amoris & spei, quæ omnia etiam post mortem suam sancti nobis procurant apud Deum: ideoque rectissimè S. P. Norbertus cum oliua in manu pingitur, quia si quis alius, ille fuit, *Vir misericordiæ, & Angelus pacis.* De quo sic aliquando cecini:

*Discordes animas, amore cordis
Concordes animas, amans amoris.
Discordantibus adtrahendo magnes,
Concordantibus vniendo ferrum,
Suauis compede, vinculoque amoris,
Illa compede, vinculoque amoris,
Qua discordia corda colligantur,
Et concordia corda continentur.
Ergo publica, cumque proximorum
Pax, consensus, fœdus, vnitasque,
Et sit, & fuerit tibi perennis
Zelus pectoris, vnicumque votum,
Discordantibus esse pacis author:
Concordantibus eius esse fautor;
Hoc te nomine, iure predicabo:
Arca es fœderis, Angelusque pacis.*

Kalendis

Kalendis Decembris.

Nouiomi in Belgia, Sancti Eligij Episcopi, cuius vitam admirandam, multiplex signorum numerus commendat.

1.
Decemb.
Vide cap.
44. Apoc.
Spir. fol.
221.

ITa Martyrolog. Romanum, numerans inter ciuitates Belgicas, Nouiomum, vel vt communius dicitur, Nouiodunum, vulgò Noyon, quæ pestilentis hæresiarchæ Caluini fuit patria, propriè ad Franciam pertinens, & Sueffionibus finitima. Quod idcirco adnotasse hic iuuerit, non vt Martyrologium Romanum corrigam. absit. Verùm ne tam infelix & execrabilis soboles, Caluinus scilicet, Belgio, veluti matri obrudatur aut supponatur. Sciendum tamen Nouiomum, quin & totam Picardiã, olim sub antiqua Belgica fuisse comprehensam.

Inter signa autem quæ eum mirificè commendant, non vltimum illud est, quod eo nondum nato, eius matri iam partui vicinæ diuinitus fuisse exhibitum scribit Audoënus, & ex eo Surius 1. Decemb. Cùm B. Eligius Nouiomensis Episcopus, matri adhuc aluo esset inclusus, vidit genitrix eius visionè miram; Aquilam scilicet pulchram supra stratum suum volitantem, ac se terriò inclamantem, sibi que nescio quid pollicentem; cumque ex reciproca voce euigilasset, perterrita nimis, cœpit mirari quænam esset hæc visio. Interea venit tempus pariendi, & præ magnitudine doloris sæpè periclitari. Vocatus fuit religiosus presbyter boni testimonij, vt pro ea oraret: qui cùm venisset ad eam, quasi propheticum mox vsurpans verbum, ait ad eam: *Noli mater timere, quoniam benedictum partum dignabitur Dominus tibi largiri, erit enim vir sanctus, ac de gente sua electus, vocabiturque magnus in Ecclesia Dei Sacerdos.* Scilicet hic verum est illud Ieremiæ: *Priusquam te formarem in utero noui te, & antequam egredereris de vulua sanctificaui te, & propheta in gentibus dedi te.* Et illud quod de Euangelistis canit Ecclesia:

Tua sunt hæc Christe opera, qui sanctos tuos ita glorificas, vt etiam dignitatis gloriam, in eis futuram, præire miracula facias.

Aptissimum verò diuinæ circa S. Eligiū prouidentia, instrumentū, fuit Aquila, quæ Symbolicè sanctos designat, quia aquilarum dotes & mores imitantur, quos his versibus complectitur poëta:

M

Alta

Alta volat, manet in petris, rostrum terit, est rex;

Venatur, ieiunat, habet gemmam, rota solis

Sola probat pullos, lambit, fonte innouat alas,

Fulua, videns vngues, pisces prædat aque clangit.

Ita sancti mente cælos conscendunt, habitant in petra, id est, Christo. rostrum incuruum, id est, prauitatem animi, iram, rapacitatem, ad petram, id est, Christi crucem adterunt. Sunt reges sui & mundi; venantur animas, ieiunijs corpus macerant. habent gemmam gratiæ & charitatis. Solis intuitu, id est, Christi, filios suos spirituales probant an sint verè fideles & genuini, eosque sicut Aquila ad volandum, id est, ad sui imitationem prouocant. Ad hæc aquilæ, id est, fideles sancti, non potant, non inebriant, sed lambunt & sobriè bibunt. Si vitijs senescant, fonte lacrymarum & pænitentiarum se innouant. Fului sunt, id est magnanimi, vt aquilæ & leones, qui propriè fului sunt. respiciunt vngues, id est, vilitatem naturæ suæ vt se humilient. Insuper aquila inter ambulandum contrahit vngues, ne aciem eorum adterat: quo monet nos ait Plutarchus, ne ingenij nostri acumen in rebus vilibus hebetemus, sed arduis & præstantibus impendamus. Denique aquila prædam prospicit & pisces, id est, animas in hoc mundi magno mari natantes, diabolo eripiens clangit & iubilat. Quæ omnia pulcherrimè S. Eligio possunt adaptari, vt ex vita eius perspicuè Lectori patebit, qui sicut aquila in hoc Belgico tractu nobis apparuit. Frequenter enim, vt ait Audoenus eius æqualis, Rhotomagensis Episcopus, ab ingrato & perfido populo lacessitus, & pænè vsque ad conrumeliam prouocatus, nullatenus à cœpta doctrina areebatur, sed magis ipse lenis, patiens, humilis & mitis pro eis Dominum deprecabatur. Hinc Ægyptij, vt significarent conuictorum contemptorem, pingebant aquilam immotam, quæ nec penmis, nec rostro minaretur quidquam mali, & iuxta eam cornicem quæ eam lacesseret, & conuictijs molestaret. Hoc est quod Isaias c. 40. de sanctis dicit: *Mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut Aquila, quæ neque tempestate, neque fulmine tanguntur:*

immò ——— *Etiam si fractus illabatur Orbis*

Impavidus ferient ruina.

Vbi nota Lector, magnos sanctos à puero designari & destinari ad magna, idque sæpè per mira præfagia. Ita, vt de S. Willibrordo, Bernardo, Dominico, alijsque notioribus taceam, Sanctissimus Pater Norbertus matri suæ Hadwigi grauidæ voce de cælo lapsa

Sur. & a-
lij. in vit.

lapsa fuit præsignatus, dum audit: *Æquo animo esto Hadvrigis, Archiepiscopum paries, qui magnus erit coram Deo & hominibus.* de quo sic ego alibi.

Ismael & Samson spondentur ab æthere Matri:

Et pia Norbertum discit ab axe Parens.

Germinat ille Duces; hic liberat Israel: Orbem

Prole replet Prasul, liberat hæresibus.

Sic mater Aeneæ Syluij (qui postea Pontifex, Pius II. fuit appellatus) cum proxima esset partui, in somnis visa est sibi puerum parere mirram in capite gestantem, ut scribit Auentin. in vita Pij II.

Solet insuper S. Eligius, pro incolumitate equorum à fidelibus passim inuocari, estque in Gallicanis partibus antiqua consuetudo, ut in eius festo, equi ad fores Ecclesiæ ducantur, quos Sacerdos, S. Eligij malleo ad hoc benedicto, & cum quo pingitur quia aurifaber fuit, non faber ferrarius (licet hi eum propter affinitatem mallei & opificij ut patronum colant) in fronte tangere consuevit. Quod tamen superstitiosum videri non debet. Ita enim canes rabidi, clauem quam S. Huberti vocant, promiscuè inuruntur; & de nola S. Antonij bestijs appendi solita contra pestem, supra diximus in Apotheca Spirit. c. 14.

Extat duobus ab Atrebato milliaribus editum montis iugum, quod S. Eligius valde olim frequentauit: & licet cultu esset asperum, cælestibus tamen exercitijs suaue reddidit, ibique exiguum sacellum meditationibus commodum composuit, in quo sicut *Aquila*, corpore in sublimibus, & mente in cælestibus dudum fuit conuersatus. quod quidem labentibus retrò annis Eremitæ aliquot, deinde Canonici, ut vocant, sæculares; postea Regulares S. Augustini occuparunt. Quem propterea Montem S. Eligij appellare placuit, neque hæcenus nomenclaturam dimisit. Vide Locrium in Chron. Belg. anno 636. qui anno 665. addit: S. Eligius ex mortali carcere, ad immortalæ cælestis gloriæ aulam, generosus athleta progreditur.

Nonis Decembris.

Decemb.
Vide cap.
20. Apot.
Spir. fol.
120.

Treuiris sancti Nicetij Episcopi, miræ sanctitatis
viri.

Huius sanctissimi Præfulis res gestas, scripsit Gregorius Tu-
ronensis, libro de vita Patrum c. 17. vbi inter cetera hæc
ait:

Sanctus Nicetius Episcopus ab ipso ortus sui tempore,
Clericus designatus est. nam cum partu fuisset effusus, omne caput
eius, vt est consuetudo nascentium infantium, à capillis nudum qui-
dem cernebatur: in circuitu verò modicorum pilorum ordo appa-
ruit, vt putares ab eisdem coronam Clerici fuisse signatam. exinde à
parentibus educatus; litterisque institutus, Abbati cuidam in mo-
nasterio commendatur, mortuoque succedit, ac postea zelo fidei &
iustitiæ præstantissimus inuentus, à Theodorico rege Franciæ, Ec-
clesiæ Treuirensi præficitur. cuius etiam censura correctus & emen-
datus, Theodobertus, filius ac successor Theodorici fuit: vt planè
mireris, inquit Baronius, inuictos Francorum reges, à Dei sacerdoti-
bus tantummodo laudabiliter passos esse se vinci. Miserat quidem
eum Clotarius rex postmodum in exilium, quod sæpius pro iniustis
operibus ipsum excommunicasset: sed postliminò reuocauit, sedi-
que pristinæ restituit, Clotarij filius, Sigebertus. Licet enim frequen-
ter exilium ei fuisset Clotarius comminatus, tamen vt sacerdotem &
Episcopum Dei decet, pro iustitia exulare maluit, quàm tacendo,
impietati regis consentire. Prima namque dos Episcopi, eaque ma-
ximè necessaria est, impauida libertas & fortitudo in corrigendis
etiam Principum, Regum ac Imperatorum vitijs, qua excelluerunt
præstantissimi & celeberrimi Episcopi. Ita magnus ille Hosius Cor-
dubensis Antistes Constantinum Imp. sic affatus est: Desine quæso
Imperator, ne te misceas rebus Ecclesiasticis, neque nobis in hoc ge-
nere præcipe, sed potius ea à nobis discere. tibi Deus imperium com-
misit; nobis quæ sunt Ecclesiæ, concredidit.

Ita S. Ambrosius Theodosium coarguit, Justinæ Imperatrici resti-
git, Valentinianū sic allocutus est: Noli te grauare Imperator, vt pu-
tes te in ea quæ diuina sunt, imperiale ius habere. noli te extollere, sicut

vis.

vis diutius imperare. ad Imperatorem palatia pertinent, ad sacerdotem Ecclesiæ. Minabatur eidem Arianus, Imperatoris domesticus, mortē; respondit intrepidē: Deus permittrat te facere quod minaris, ego patiar quod sacerdotis est; tu facias quod spadonis est. Ita Chrysostomus tot fulmina in Arcadium & Eudociam emisit, quot pænē verba locutus est. Ita pariter Hilarius, Athanasius, Lucifer Calaritanus, quem Athanasius, Eliam sui zui vocat, grauiſſimis verbis Constantium Imp. redarguerunt, non vincula, non carceres, non exilium, non mortem denique ipsam pauentes. Sicut neque hic S. Nicetius expandit. Epitaphium eiusdem & præclara in eo eſlogia, vide apud Venant. Fortunatum.

Sexto Idus Decemb.

Conceptio gloriosæ semper Virginis Genitricis
Dei Mariæ.

2.
Decemb.
Vide cap.
11. Apoc.
Spir. fol.
78.

Priuilegiatum est hoc festum, & singulare remedium secū adfert contra pestem, non quidem corporis, de qua hætenus & deinceps: verū animæ, quæ illa multo magis nociua est, ideoque magis curanda: contra luxuriã nempe, & tentationes carnis ad eam prouocantes. Tradit enim Joannes D. Auila, nostri zui in Hispania, prædicator Apostolicus, & Ribadeneira in vitis sanctorum hac die; ex crebra certaue experientia, singulare & efficax remediū esse contra tentationes carnis, & ad conseruandam castitatem, si tentatus, B. Virginem inuocet, opemque ab ea poscat per immaculatam eius Conceptionem, & Angelicam puritatem, qua concepta est, & qua pariter vt Virgo concepit Dei filium, atque in honorem vtriusque Conceptionis, hymnos vel preces aliquas recitet. Illud sanè certissimò omnibus constat, complures sanctos per B. Virginem donum Virginitatis vel castitatis impetrasse. Ipsa enim est rubus ardens incombustus, qui vt à se, ita & à Mose, alijsque sibi fidelibus, flammam concupiscenciæ repellit. Ipsa est fons sibi alijsque signatus, ac puteus aquarum viuentium, quæ ardorem carnis restinguunt. De Candido habitu nostro, quem in testimonium Immaculatæ huius Conceptionis accepit à Deipara, dicimur, plura superius retuli. Illud de ea hic tantum dixisse suffecerit, quod magnum illud Theologiæ decus Franciscus Suarez de eadem

Exod. 3.

Cantic. 4.

M 3

scribite

Suar. in 3. p. q. 27. 2. 2. disp. 3. sect. 5. scribit: Si S. Bernardus nunc viueret, & præsentis Ecclesiæ faciem videret, & Romanorū Pontificum autoritatē impensè fauentem sententiæ de Immaculata Conceptione, dubium non est, quin illam veneraretur. idemque ait, existimandum est de D. Thoma.

Certè de D. Thoma hoc affirmat B. Ludouicus Bertram. Ordin. æquè Prædicat. & à S. D. Paulo V. an. 1618. in Beatorū numerum relatus; qui non solū immaculatam Conceptionem constanter docuit, sed etiam indubitanter affirmauit, omnes antiquos qui contrariam scripserunt opinionē, si modò viuerent, eamdē, relicta ea quam

hactenus propugnarunt, edocturos. Immo Bernard. de Busti refert D. Thomam post mortem apparuisse Fantino Episcopo Parauino, & dixisse B. Virg. conceptam fuisse sine originali peccato. Et quid mirum? docet namque idem Angelicus Doctor 2. 2. q. 10. a. 12. magis standum esse authoritati Ecclesiæ, quàm Augustini, Hieronymi, vel cuiuscumque Doctōris. Quin & Joannes Vitalis scribit se vidisse li-

brum retractationum D. Thomæ, in quo retractat quidquid contra immaculatam Conceptionem scripsit.

De S. Bernard. quibusdā videtur minor esse difficultas. putant enim illam epistolam 174. ad Canon. Lugdunens. esse supposititiā, & sub Bernardi nomine à Secretario eius Nicolao dicto (qui stylum eius nouerat ad viuum imitari, & manum ac sigillum eiusdem sæpè falsificauerat, vt ipse Bernardus epist. 284. & 298. conqueritur, & ostendit Baron. ad an. 1146.) falso euulgatā. Primò, quia epistola dicit festum Conceptionis fuisse inauditū, quod tamen Bernardus benè nouerat haberi in Martyrol. Adonis, Bedæ & Vsuardi. Secundò, celebrabatur tunc in Ecclesia Narbonensi, alijsque primarijs Franciæ Ecclesijs. Quare ergo epistola reprehendit Lugdunenses Canonic. non alios? Tertio. In vita S. Bernardi, ne verbum habetur de ista lite cum Lugdunensibus, cū tamen longè minutura ibi referantur, quæ Bernard. cum alijs Ecclesijs tractauit. Quarto. Nullibi reperitur responsio Lugdunensium ad eam epistolam. Quintò, Floruerunt illo sæculo litteris & sanctitate in Francia, Algerius Cluniacensis monachus, Hildebertus Archiep. Turon. Petrus Cluniac. Hugo & Richardus Victorini, Bernardo familiariter correspondentes, Petrus Blesens. & alij: quorum nullus vel apparenter festum Conceptionis impugnavit vel reprehendit, vel de prædicta lite mentionē fecit. Vnde multū suspecta & dubia prædicta epistola habetur, nuratque fundamentū quod ex S. Bernard. contra immaculatam Conceptionem struitur.

Porro

Porto Leo X. Pontifex, concessit quod viri deferentes imaginem Conceptionis B. Virginis, & mulieres scapulare Virginum Annuntiarum cum prædicta imagine, eadem gratias obtineant & consequantur, quas consequuntur & consequi possunt deferentes chordam Fratrum Minorum, & Corrigiam S. Augustini. ita Compendium Priuilegiorum Fratrum Minorum.

Quoniam autem tempore festiuitas immaculatæ Conceptionis, primum fuerit in Ordine nostro Præmonstratensi instituta, hæcenus mihi incertum est. Illud interim certissimum est, antiquissimè esse obseruantiam. Vidi namque statuta vetustissima Capitulorum nostrorum Generalium, quæ anno 1322. (facitque eorundem mentionem D. Seruatus Laruelz in Lotharingia Abbas noster) ad quinque distinctiones sunt extensa; & distinctionis quintæ, secundum hoc est Capitulum:

Seru. Lar.
Opt. Re.
Spec. 44.
inst. 20.

Beatæ Dei genitricis & gloriose Virginis Mariæ laudes attollere, & eiusdem seruitio quibus possumus obsequijs insistere, affectantes, statuimus vt in principio horarum ipsius Virginis, illa gloriosa saluatio Angelica, *Aue Maria*, à sacerdote hebdomadario præmittatur, & à Conuentu finiatur. Item quod in omnibus eiusdem Virginis quinque festorum vigilijs, à cunctis nostri Ordinis ieiunetur; & quod in omnibus sex festis eiusdem, omnes qui sacerdotes non fuerint, & Conuersi & Sorores Ordinis, in Monasterijs residentes, sacram Communionem recipiant. Et quod de Conceptione eiusdem Virginis per omnes Ordinis nostri Ecclesias, fiat duplex festum, & in officio tam diurno quàm nocturno, fiat per omnia sicut de eiusdem Natiuitate, mutatis nominibus, prout in Antiphonarijs & Missalibus reperitur, &c.

Quod Capitulum seu decretum, tunc non fuit primò conditum, sed renouatum & confirmatum denuò; vt inde appareat, diu ante annum 1322. prædictam festiuitatem in v su fuisse per Ordinem nostrum Præmonstratensem. Cuius festiuitatis obseruantia quando primum in Ecclesia Romana inchoata fuerit, pariter incertum est. Certè non ante iam dicta tempora vniuersaliter celebratam fuisse, plane verisimile est ex ijs quæ Baronius alijque de eadem scribunt. Et fuit Ordo noster à sui exordio, cultui Beatissimæ Virginis additissimus, ac potissimum huic festo; si vera est verosimilis illa traditio, S. P. Norbertum candidam suam vestem ab eadem Virgine in testimonium immaculatæ Conceptionis accepisse: potuitque Patres nostros

Cauell. in
Rosar. D.
Virg.

nostros ad obseruantiam prædicti festi permouisse terribilis illa visio Claræuallensi cuidam Religioso exhibita. in qua S. Bernardus niueis indutus vestibus, furuam maculam ad mamillam pectoris habere visus est, in signum purgationis, quod de Conceptione Virginis, non scribenda, ut ipse fassus fuit, scripsisset.

Nota insuper ex suprascripto Capitulo statutorum nostrorum, alterutrum festorum S. Mariæ, vel Visitationis, vel Præsentationis (hæc enim recentissima sunt) dudum ante in Ordine nostro celebratum fuisse, quàm ea ponat Illustrissimus. Card. Baronius in Ecclesia Occidentali incœpisse. Illud namque refert quoad institutionem, ad Urbanum VI. qui sedere cœpit anno 1378. quoad publicationem verò, ad annum 1389. sub Bonifacio IX. Hoc autem, festum scilicet Præsentationis, ad annum 1375. ante quæ tempora, anno nempe 1322. sex festa Mariana, nobis obseruanda præcipiuntur, quæ non possunt esse alia, quàm Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Natiuitatis, Conceptionis, & vel Visitationis, vel Præsentationis.

Eodem die.

Vide cap.
20. Apot.
spirit. fol.
120.

Treuiris S. Eucharij discipuli B. Petri Apostoli, & primi eiusdem ciuitatis Episcopi.

PAUCA admodum, immò vix vlla, de hoc magno viro apud antiquos, ac modernos scriptores Ecclesiasticos reperies. quod nescio vtrum scriptorum ignauitæ debeat imputari, an iusto Dei iudicio, qui stellas claudit quasi sub signaculo, ut inquit Propheta Job, dum videlicet exigentibus peccatis malorum, vita absconditur bonorum.

Ceterum apud Belgas ac Germanos inferiores Cisrhenanos, prima Christianæ Religionis fundamenta, ut supra etiam dixi, Eucharis, Valerius & Maternus, Petri Apostolorum Principis, discipuli posuerunt. de quibus l. 1. c. 3. loqui videtur Jrenæus Episcopus Lugdunensis, scriptor vetustissimus, & qui Maternum nostrum saltem senē, puer videre potuit: Et si, inquit, in mundo loquele dissimiles sunt, sed tamen virtus traditionis, vna & eadem est: & neque hæc quæ in Germania sunt fundatæ Ecclesiæ, aliter credunt, aut aliter tradunt. neque hæc quæ in Hibêris, neque hæc quæ in Celtis, neque hæc quæ in Oriente,

Oriente, neq; hæc quæ in Ægypto, neq; hæc quæ in Lybia, neq; hæc quæ in medio mundi sunt constitutæ. hæc Irenæus, B. Polycarpi Smyrnenſis Episcopi diſcipulus, vt scribit Hieronymus, & Apostolicorum temporum vicinus; Germaniæ haut dubiè nomen ea notione vsurpans, qua solebant illius æui scriptores Romani, cum nullæ adhuc essent in Germania Transhenana, Christianorum Ecclesiæ.

Octauo Kalend. Ianuarij.

25
Decemb.

In Bethleem Iudæ Natiuitas Domini nostri Iesu Christi secundum carnem.

Cur hoc sollemnissimum festum, etiam in Tutelam hinc adnumerem, rationem dabo non contemnendam ex S. Bonauentura, in vita S. Francisci c. 10. vbi ita scribit: Contigit autem anno tertio ante obitum suum, vt memoriam Natiuitatis pueri Iesu, ad deuotionem excitandam, apud castrum Græcij disponeret agere, cum quanto maiori solennitate valeret. Ne verò hoc leuitati posset adscribi, à summo Pontifice petita & obtenta licentia, fecit præparari præsepium, apportari fœnum, bouem & asinum ad locum adduci. Aduocantur fratres, adueniunt populi, personat silua voces, & venerabilis illa nox luminibus copiosis & claris, laudibusque sonoris & consonis, & splendentis efficitur, & solennis.

Stabat vir Dei coram præsepio pietate repletus, respersus lacrymis, & gaudio superfusus. Celebrantur Missarum solennia super præsepe, Leuita Christi Francisco, sacrum Euangelium decantante. Prædicat deinde populo circumstanti de natiuitate regis pauperis, quem cum nominare vellet, puerum de Bethleem præ amoris tenerritudine nuncupabat. Miles autem quidam virtuosus & verax, qui propter Christi amorem sæculari relicta militia, vito Dei magna fuit familiaritate coniunctus, Dominus Ioannes de Græcio, se vidisse asseruit puerulum quemdam valdè formosum in illo præsepio dormientem, quem B. Pater Franciscus ambobus complexus brachijs, excitare videbatur à somno. Fœnum autem præsepis reseruaturn à populo, mirabiliter sanatiuum fuit brutorum languentium, & aliarum repulsum pestium diuersarum. Ita

Fœno pestis propulsatur.

N Bonauentura.

Bonauentura. Et quid mirum si Dominus Deus per hoc factum pestem sæpè propulsauerit, quod ipse sua præsentia honorare dignatus fuerat, cum scribat Seuerus Sulpitius, stramentum cui Sanctus Martinus indormierat, dæmonem profligasse? Sacre Virgines post discessum illius, in secretarium vbi dormierat, irruunt, adlambunt singula loca, vbi aut sedit vir beatus, aut steterat. Stramentum etiam in quo quieuerat, partiuntur. Vna earum post dies paucos, partem straminis, quam sibi pro benedictione collegarat, energumeno, quem spiritus erroris agitabat, de ceruice suspendit: nec mora, dicto citius, eiecto dæmone, persona purgata est.

Porrò ex hoc facto S. Francisci, Pontificia authoritate comprobato, nota Lector antiquissimam, hodieque laudabiliter vŕitaram consuetudinem, in nocte Dominicæ Natiuitatis erigendi per omnes Ecclesias, huiusmodi Præsepia; quæ non sunt aliud, quàm viuida in animis fidelium deuotionis excitamenta: dum per figuras ijs exhibetur, quod in rei veritate semel pro salute omnium gestum est, quamuis omnium oculis videri non potuerit. Et si enim in sacris literis de boue & asino ad Præsepe Domini stantibus, nihil aperte proditum sit; antiquissima tamen traditio est, quæ à prisca seculis ad nos vsque dimanauit, sanctorum Patrum Ambrosij, Augustini, aliorumque quos Leo Castrius in cap. 1. Isaia: citat (esto petulanter nimis & arroganter eos Caluinus, vitulus pro more suo vitulans, subfannet, vocetque fabulones & asinos) testimonijs subnixa, qui Christo puero & Domino in præsepi inter bouem & asinum reclinato, & ab eisdem vel ordinaria & naturali obedientia; vel fortè etiam extraordinaria & miraculosa (vt vult Bonauentura) reuerentia agnito & adorato, illud Isaia: adaptant: *Cognouit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui.* itemque illud Abacuc prophetae iuxta Septuaginta: *In medio duorum animalium cognosceris.* Si enim agnus S. Francisci flexit genua ante sacram Eucharistiam; si alauda & aues suo silentio & applausu eundem sanctum sibi concionantem reueritæ sunt & honorarunt; si fere Antonium, Paulum, Hilarionem, aliosque ad primæuam Adæ innocentiam accedentes coluerunt; si apes non semel sacram Eucharistiam tutatæ sunt; si iumenta super sepulchrum S. Kiliiani Martyris in stabulo sepulti, nec stercora, nec vrinam reddiderint, quasi honorem ei exhibentia: quid ni bos & asinus in præsepio præsentem & recens natum Christum innocentissimum, Dominum suum & nostrum, peculiari aliquo cultu honorasse,

Ha. 1.

Abac. 3.

rassē, eique se inclinando, fœno eum tegendo, halitu suo eum calefaciendo, alijsque modis eum fouisse credantur; præsertim cum non modò angeli & pastores, sed & stella tunc eidem seruiert, vocans & præiens Magos ad eum in Bethleem? Certè non est seruus maior Domino suo nec creatura suo, Creatore.

Volunt quidem Lyran. & S. Bonauent. atque alij, bouem & asinum à Iosepho fuisse adductos: verùm quia pauper erat, probabilius ex S. Chrysostomo sentit Sanchez, quod vel ad herum hospitij, vel ad alium quempiam peregrinum seu indigenam, pertinuerint. Præsepe verò in quo reclinatus fuit Saluator noster, Romam postea translatum fuit, positumque in Basilica S. Mariæ Maioris; antea quidem vile & luteum, vt scribit S. Chrysost. nunc verò laminis argenteis obductum; iuxta quod congruè valde corpus S. Hieronymi ibidem conditum est; vt sicut iuxta illud ipse vixit, ita iuxta idem mortuus quiescat. De fœno autem in quo idem fuit positus, vt commodius paulò iaceret, & frigus minus sentiret, ita ex Sedulio vniuersa canit Ecclesia;

Fœno iacere pertulit,

Præsepe non abhorruit,

Paruoque lacte pastus est,

Per quem nec ales esurit.

De Rosa Ierichuntina, vulgò, *Rosa Mariana*, quæ hac nocte qua Saluator noster natus fuit, licet exsucca sit & sicca, paulatim sponte sua hiat, & tandem se prorsus pandit; post eam vero noctem, ramos iterum contrahit, & in glomum se colligit, multa vide apud P. Andream Coppenstein, qui pulchrè eam describit, dicitque eam esse Hieroglyphicum incorruptæ Virginitatis Sanctissimæ Deiparæ, secundum illud Ezechielis: *Porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam, eritque clausa Principi, nempe post egressum eius, cuius nomen Oriens est.*

De insit.
frat. Ros.
l. 1. c. 26.

Ezech.
44.

Nascuntur eiusmodi Rosæ prope fontem Helisæi in Palæstina.

Porro peculiari ritu hæc solennitas nati Saluatoris, Ordini nostro festiua est, quod nempe eo die, anno 1121. beatissimus Patriarcha Norbertus, post plurima Apostolicæ vitæ insignia, Præmonstrato sibi cælitus à Sanctissima Deipara habitu, & primi Cœnobij loco, acceptaque à magno Hipponensium præsule *Augustino*, Clericorum aurea Regula, vnà cum collecto suo candido sodalicio, solenni sese votorum professione, in obsequium perpetuum paruulo

Iesu nato consecrauit, & Dominicæ descriptionis ad instar, in die Natalis Domini, sub eadem, & stabilitatis in loco, & professionis gratia, ad illam beatæ perennitatis ciuitatem, cum noua sua & Candida militia sese descripsit. atque ita ab humili Christi præsepio, quod non nisi paupertatem, castitatem, & obedientiam nobis clamat, nouæ vitæ cursum auspicatus est.

29.
Decemb.

Quarto Kalend. Ianuarij.

Vide
cap. 3.
Apoth.
Spir. fol.
19.

Hierosolymis sancti David Regis & Prophetæ, qui Israeliticum populum, pestilentia atrociter à Deo flagellatum, sua pœnitundine & precibus liberauit.

Historia hæc plus quam notissima est, & sparsim in Apotheca mea, illius mentionem feci. Quod si mortalis adhuc, & inter mortales degens, misericordiæ ipse indigas diuinæ, apud Deum pro suis subditis tantum impetrare potuerit: quid iam poterit pro suis clientibus, amicus Dei, cohæres Christi, & confors factus æternùm duraturæ beatitudinis? Pro ijs maxime, qui dicit illo malo pestilentie durè flagellati, psalmos eius pœnitentiales contrito & humiliato corde, Deo obrulerint? Procul dubio illud Nathan Prophetæ audient: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum: non morieris.*

Fuit verò magnus hic Rex & Propheræ, uti corde ita & corpore parvus & humilis. In quo illud eiusdem verè fuit adimpletum: *Dominus humilia respicit in celo & in terra. Suscitans à terra inopem, & de stercore erigens pauperem; ut collocet eum cum principibus populi sui.* Quin & sapissimè comperimus, Deum eximios viros, quos ad magna destinabat, corpore paruos efformasse. Ita magnum illud decus Orientis, & aureū os eloquentiæ, S. Ioan. Chrylostomus, corporis specie & statura paruus fuit. Gregorius cognomento Theologus, patria non Episcopatū Nazianzenus, statura mediocri fuit, grataq; breuitate extitit. S. Paulus uti nomine, ita re paruus fuit. *Tricubitalis est, inquit Chrylostomus, & calos transcendit.* S. Hieronymum paruo fuisse corpore, scribit Ribadeneira in eius vita. Atque hinc fortè tanta illi mentis acredo. S. Constantius Mansionarius ex paruitate corporis, docu-

Raderus
in virid.
SS.

documentum sumpsit humilitatis, & virtutis adeò illustris, vt aqua quasi oleo, ardentem in Ecclesia lucernam aleret. S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, adeò pusillus fuit, vt cum ei nomen esset Antonius, diminutiue vocatus sit Antoninus. Qui tamen monstrum fuit memoriæ æquè ac doctrinæ & sanctitatis. Cum enim tredecim tantum esset annorum, totum ius Canonicum memoriter calluit. In infinitum excreveret hic catalogus. Sed contendendum cum paruis relinquo, qui in sui gloriam satis magnanimitati sunt. Et nota sunt illis in longos opprobria: *Omnis longus amens.* item *Caliga Maximini. Verum: Ipse fecit nos, & non ipsi nos.*

Greg. l. 4.
dial. c. 8.

Psal. 99.

Porro de immensis prodigijs ad sepulchrum S. Davidis editis, cum impius Herodes, thesaurum inde auferre conaretur, ista scribit Iosephus: Igitur Herodes consumptis suis pecunijs, audiens Hyrcanum ante se regem, aperuisse tumulum David, & tria millia talentorum inuenisse, multò plura credens deposita, quæ ad omnes sumptus suos sufficerent, tumulum aperiens ingreditur noctu, dum nequaquam vellet hoc ciuitatem sentire. Vnde fidelissimos amicos tantum ducens, pecunias quidem depositas, sicut Hyrcanus non inuenit: ornatum verò & vasa aurea plura tulit. Dum verò omne studium poneret, & inquisitionem diligentiolem faceret, ac vellet interiorius ingredi ad vrnas in quibus David & Salomonis corpora posita erant, duo eius satellites flammis exusti sunt, ab interiori parte occurrentibus. Tunc ille timore perterritus, egreditur, & pro piaculo, monumentum ex lapide candido, ante ianuam magnificentissimis construxit expensis. Ita Iosephus, qui ibidem putat, hanc fuisse causam, quare exinde domus Herodis, in deterius labi cœperit, ita vt ipse totos ferè reliquos regni, vitæque suæ annos, in sedandis perpetuis familiæ suæ dissidijs, non sine magno animi sui mœrore, ac propriæ vitæ periculo occupatus fuerit, & hac de causa Romam denuo navigare, ingrauescente licet iam ætate, coactus sit, & multa insuper in suos crudeliter patrare. Sed vtrum horum Herodis infortuniorum causa fuerit, prædicta Davidici sepulchri spoliatio, affirmare non ausim. Nam quidquid sit, certè maiora Herodem peccata commisisse, dubium non est. Et si ob idem facinus Hyrcanum castigatū non legimus, non est cur tantopere vtrum Herodem tam facile pronuntiare debeamus; præserim, cum, ipsomet Iosepho teste, certum sit, memorata Herodis familiæ dissidia, multò ante cœpta esse. tamen verum quoque sit, ea deinceps semper in peius processisse.

l. 16. c. 11.

l. 16. c. 11.

Solet namque frèquenter grauiſſimis pœnis, impios ſacrorum ſepulchrorum violatores, Deus punire. Ita narrat Baron. anno 878. quemdam inſtinctu Photij violantem ſepulchrum S. Ignatij Patriarchæ, cuius æmulus erat Photius, morte fuiſſe percuiſſum. Quomodo item irreuerentia in ſepulchrum S. Equitij ſit punita, ſcribit S. Gregorius l. 1. Dialog. c. 4.

Quin & apud ipſos gentiles, barbarum & inhumanum habebatur id factum: vt facto ipſo indicauit Nitocris regina Babylonis. Hæc enim ſepulchrum ſibi extraxit ſupra portas vrbs excelſo in loco, atque his litteris inſcripſit: *Si cui regum Babylonis poſt me futurorum fuerit pecunia penuria, aperto ſepulchro ſumat quantumcumque pecunia libuerit, dumtaxat indigens, aliter non aperiat. non enim ſatius fuerit.*

Herod.

l. 1.

Plutar. in
vita

Quod ſepulchrum proſus manſit immortum vſque ad Darium Hyſtaſpis, qui fruſtra ibi pecunias recondi arbitratus, aperuit monumentum, in quo pecunias non inuenit, ſed litteras ita dicentes: *Niſi pecunia eſſes inexplebilis, & turpis lucri cupidus, hæc aperuiſſes urnas defunctorum.* Immò Alexander Magnus, cum Cyri monumentum apertum comperiſſet, facti authorem Polymachum, interfecit. Titulus autem monumenti erat: *Quisquis homo & vndecumque veniſti (nam venturum noui) ego Cyrus ſum, qui Perſis queſiui imperium. Ne inuideas mihi, oro te, exiguam hanc humum, qua corpus meum tegit.* Quæ Alexandrum valde permouerunt, reputantem incertitudinem & viciffitudinem rerum. Hinc & illa Horatij querela de Romanorum excidio:

lib. Epod.
de 16.

Barbarus heu cineres inſiſtet victor, & urbem

Eques ſonante verberabit vngula:

Quaque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini,

Nefas videre, diſſipabis inſolens.

Pridie

Pridie Kalend. Ianuarij.

31
Decemb.

Romæ natalis S. Siluestri Papæ, qui Magnum
Constantinum Imperatorem baptizauit, &
Nicænam Synodum confirmauit: multisque
alijs rebus sanctissimè gestis, quieuit in pace.

Vide cap.
33. Apoth
spirit. fol.
182.

Non vltima summi huius Pontificis laus est, ideoque meri-
tò ab Ecclesia hic recensetur, quod Magnum Constanti-
num baptizauerit. Maximum enim Ecclesiæ augmentum
totique fidei Catholicæ per hunc baptismum accessit,
quando extincta impiissimorum Imperatorum tyrannide, aurea
tranquillitas ei obrigit, & veluti clauso crudelitatis fano, Christianæ
Pacis fores omnibus sunt patefactæ. cuius pars magna Siluester fuit.
Estque hoc solenne in Rom. Martyrologio, vt eo potissimum titu-
lo Sanctos viros honoret, quod gentiles reges, aut magnos peccato-
res ad Christum conuerterint, catechizauerint, aut baptizauerint.
Ira de S. Remigio prima Octob. habet: *Rhemis in Gallia, S. Remigij
Episcopi & Confessoris, qui gentem Francorum conuertit ad Christum, Clo-
doveo ipsorum rege sacro fonte baptismatis & fidei Sacramentis initiato.* item
28. Augusti: *Hippone Regio in Africa natalis S. Augustini Episcopi & Eccle-
sia Doctoris eximij, qui B. Ambrosij Episcopi opera ad Catholicam fidem con-
uersus & baptizatus &c.* & 25. Ianuarij: *Apud Damascum natalis S. Ana-
nia, qui Apostolum Paulum baptizauit.* denique 2. Decemb.: *Edeſſa S.
Nonni Episcopi, cuius precibus Pelagia pœnitens ad Christum conuersa est.* Est-
que idem passim per totum Martyrologium, omnibus obuium. Et
meritò. Sicut enim trophæa & spolia ab hostibus capta in bello vi-
ctores exornant, ita mulò magis tot millia animarum, quæ exemplo
similium regum aut celebrium peccatorum, conuertuntur, & dia-
bolo quasi per manum fortem inuito eripiuntur.

Plura apud Baron. per annos singulos de hoc Pontifice digesta,
qui desiderat, inueniet.

Illud autem in eo obseruo, quod vnus hic sit inter reliquos Pon-
tifices,

rifices, qui longissimo tempore Apostolicam Sedem rexit. Sedit enim 21. annis, sicut & Leo primus; verumtamen & in ipso, & in alijs omnibus verum fuit: *Beatissime Pater annos Petri non videbis.* quod hodieque Pontifici dum inauguratur, solet acclamari. Nec falsò. id enim ita esse & fore, experientia continuà mille sexcentorum annorum, & ducentorum triginta septem Pontificum, satis præfigit, immò euincit: quorum nullus ad 25. annum Pontificatus (tot siquidem sedit S. Petrus) peruenit. Omnium proximè accessit Hadrianus primus, qui anno Domini 772. creatus Pontifex, sedit ipsos annos 24. exceptis 43. diebus. Sedit enim integros annos 23. menses 10. & dies 16. mortuusque est anno Domini 795.

Quinimmò multi tres tantum annos, alij vnū, alij paucos menses, alij paucos dies in Pontificatu sederunt. Vidimus vno eodemque anno 1590. successiuè illi præsidere, tres Pontifices, Sixtum V. Urbanum VII. Gregorium XIV. & mox anno 1591. Innocentium Nonum, & post triginta dies, Clementem Octauum, quem numerum postè Leo XI. etiam non excessit; diuina providentia arcane ita disponente, siue ob honorem Sancti Petri, qui primus Pontificatum Romæ constituit, seditque annos 25. vt ipse sicut dignitate & meritis, ita & annis reliquos omnes sequaces & posteros superet: siue vt Pontifices in tanto fastigio & culmine dignitatis constitutos, humilitatis & modestiæ admoneat, doceatque illud parvipendere, & cælestes æterno sive honores ambire: siue vt hic eis stimulus sit ad acre & continuum heroicorum operum & virtutum studium, dum cogitant breuem sibi fore Pontificatum, æquè ac vitam, ideoque assiduè sibi dicant: Quod facere destinas, fac cito; breuis enim erit tibi hæc potestas, breuis facultas magnorum facinorum.

Paucos ergo annos magnis virtutibus imple.

Paucis annis tot tantaque facito, quæ nomen tuum, & in terra & in cælis illustrent, ac æternitati transcribant.

Imitare Linos, Cletos, Clementes, Gregorios, Leones, qui consummati in breui, impleuerunt tempora multa.

Proposuit olim Alexander Secundus Pontifex hanc quæstionem B. Petro Damiano, cur Pontifices tam paucis annis viuerent, & nemo ad annos S. Petri peringeret, cum nonnulli florenti ætate fuerint ac validi?

Pet.
Dam. l. 1.
cap. 17.

Respondit hoc iudicij cælestis ordinem disposuisse, vt humano generi

generi metum mortis incuteret, & quam dispicienda sit temporalis vitæ gloria, in ipso gloriæ principatu, ac veluti sole, deliquium patiente, euidenter ostenderet; præsertim cum vnus omni mundo præsideat Papa, reges sint simul plures, nec sic soleant Pontifices violenta morte occumbere, vti reges.

Addit noster Lorinus (inquit Corn. a Lapide) id fieri vt minus appetant homines Papatus culmē, quod ferè certi sunt nō diu duraturū. Nō appetijt illud S^{mus}. D. N. *Vrbano VIII.* hodiernus Pontifex, de quo ita Herm. Hugo, olim in humanioribus litteris Præceptor meus:

In 2. pet. c. 1.

Te iam recens Pontificem omnium admurmuratione dictum, nondū solenni ritu è throno salutatum, genibus humi nixis, manibus, oculisque sublati, Deum his verbis publicè compellasse intellexi:

Præfat. in pia desideria.

Domine, si hac electio, non est aut è gloria tua, aut è bono Ecclesie, aut salute mea, prius hinc efferar è Conclauis mortuus, quàm viuus.

O vocem *Vrbano* Pontifice dignam! vocem aris, templisque omnibus consecrandam! vocem quæ quàm dignus Pontificatu esses, quo instinctu ad eum prouectus, facillè indicaret. Sic viue diu Ecclesie tuæ *Vrbane Optime Maxime*, cui Princeps iubente cælo præfectus es. Quod ego & Catholicū tuum ouile sanctissimo suo Pastori, millies vouent.

Sexto Idus Maij.

In terra Hus, Sancti Iob Prophetæ, admirandæ patientiæ viri. 10. Maij.

NE mireris studiose Lector, quod hunc magnum Prophetam, etiam hîc adnumerem. Solus titulus eximie eius patientiæ; ad id suffecerit; illa enim peste infectis aut afflictis, in primis & maximè necessaria est, quando quidem omni humano solatio destituti ordinariè hi esse soleant. Verùm non hunc solum titulum, hic specto: alio iure, inter reliquos venit adnumerandus. Præter namque innumeros morbos & afflictiones, quibus miserimè in patientiæ exemplū, fuit attritus, etiam igne sacro, quem hodie *S. Antonij* vocamus, estque teterrima pestis species, à Deo percussus volunt. Vnde & ipse in quo passus est, potens est & alijs, qui

Vide pinedam in c. 2. Iob.